[Soudce Samson - svatba]

Původ materiálu
Tomáš Pavelka
Pořadí v lekci
47

Soudců 14

Postřehy pro učitelku

spatřil v Timnatě ženu z pelištejských dcer (1) Samson je „neřízená střela“. Jedná podle okamžité chuti. Jen tak ho napadne zajít mezi Pelištejce, jen tak ho napadne si odtamtud přivést nevěstu. Hrdinové jednají s lehkostí tam, kde se ostatní lidé bojí a to je jejich velký přínos pro společenství. Během příběhu se budeme radovat z toho, jak to Samson „za nás“ Pelištějcům nanadal. Hrdinové ovšem také neváhají tehdy, kdy je váhání určitě na místě a to je jejich slabina. Samsona nakonec zahubí Delia, právě jedna z Pelištějských dcer.

otec s matkou mu bránili (3) Dt 7, 3 sňatek s cizinkou zakazuje jednání zakazuje: „nespřízníš se s nimi, svou dceru neprovdáš za syna někoho z nich ani jeho dceru nevezmeš pro svého syna“ V tomto příkazu nejsou výslovně zmíněni Pelištějci, kteří do země zřejmě přišli až po Jozuově tažení, ale nejspíše se jich také týká. Samson, zdá se, porušuje Zákon, ale Písmo se k tomu zatím nijak nevyjadřuje. Budeme totiž sledovat celý jeho příběh, abych poznali, jak svévole končí.

to je v mých očích ta pravá! (3) Na Samsonovi je sympatické, že když už jedná nesprávně, tak aspoň přímo. U ostatních hříšníků v Písmu spíše vidíme, že sice nechtějí poslechnout Hospodina, ale svůj hřích všelijak maskují, vymýšlejí složité plány, jak Zákon obejít. Můžeme připomenout možná trochu nadnesená slova Martina Luthera, která vyjadřují totéž: „Buď hříšníkem a hřeš statečně; ale v Krista věř statečněji a raduj se z Krista, který je vítězem nad hříchem, smrtí a světem. Hřešíme, protože tento život není místem, kde by přebývala spravedlnost. Ale očekáváme nové nebe a novou zemi, ve kterých bude vládnout spravedlnost.“ Když už hřešíme, tedy to alespoň nemaskujme, nelžeme o tom.

Otec s matkou netušili, že je to od Hospodina (4) Samsonovo jednání je jistě svévole a Samson je jím vinen. Ale zároveň se nic neděje bez Božího dopuštění. Hříšník se domnívá, že

unikl z Boží moci (Jonáš 1, 3). Ale jen tím vymění svou roli v příběhu, který *celý* píše Hospodin. Místo hrdiny hraje padoucha, ale to je tak celé. Chceme tedy být na té straně, která vyhraje, nebo na té, které je už dopředu určena porážka? Zápas bude vždy řídit Hospodin.

I sestoupil Samson s otcem a matkou do Timnaty. (5) Samsonovi rodiče jsou „mouchy, sněžte si mě". Samson je vlastně jediný z Izraelců, který v příběhu nějak jedná, ostatní jsou ve vleku událostí. Izraelci opustili Hospodina, ale tím se nestali svobodnými. Jsou teď pouze zmítáni tím, co se děje kolem nich. To jim mocně připomíná Samson, který je sice také hříšník, ale na rozdíl od nich, hříšníků, si dělá, co chce.

Tu se ho zmocnil duch Hospodinův, že jej holýma rukama roztrhl jako kůzle. (6) O Duchu Božím je těžké vůbec něco říci. O Bohu Otci se dá mluvit, ale trůní v nebi, daleko od nás. Duch svatý působí v lidech, ale nedá se o tom moc mluvit. Bůh Syn byl mezi námi a zároveň se o něm dá mluvit. Dílo Ducha je záhadné jak ve Starém, tak v Novém Zákoně. Když se ve Starém Zákoně lidí zmocní Duch Hospodinův, nedá se dopředu říci, co se stane, lidé se chovají záhadně. Samson jako by byl úplně mimo sebe, když se nebojí lva a je schopen vyvinout sílu, kterou roztrhne lva. Můžeme vzpomenout na případy, kdy jsou docela křehcí lidé schopni skočit do rozvodněné řeky, aby někoho zahcránili; vběhnout do hořícího domu. Je velkou Boží milostí, že v tomto posledním věku dává církvi takové dary ducha, jako dar služby, dar učit, schopnost povzbuzovat, rozdávat, stát v čele, starat se o trpící (Římanům 12, 5nn). Tedy dary, při kterých jsme plně při vědomí, kdy jako bychom to všechno dělali my – a přitom víme, že v nás jedná Duch Boží a my že jednáme v plném souhlasu s ním. Milostí Boží Duch svatý „neunáší" naše vědomí někam pryč, je jednáme jakoby „jako jeden muž" spolu s Bohem. Zde je Samson jakoby „v rauši", jakoby „pod vlivem". Duch svatý v SZ působí u lidí často „svatý hněv".

ve lví zdechlině bylo včelstvo a med (8n) Izraelci měli přísně zakázáno jíst cokoliv, co by se dotklo zdechliny. K tomu navrch sám lev byl nečisté zvíře. A ještě navrch, Samson jako Boží zasvěcenec se měl ještě přísněji vyhýbat všem mrtvolám. Boží zasvěcenec dokonce nesměl ani pohřbít svou rodinu (Num 6,6n). A ještě hůře, Samson dal toto nečisté jídlo i vlastní rodině, ještě uvedl do hříchu své nejbližší příbuzné. Samsonovo jednání je „ultrahřích". To sedí k tomu, co jsme řekli dříve – Samson hřeší naprosto otevřeně, nijak to nemaskuje.

vybrali třicet družbů, aby byli s ním. (11n) Pelištejci Samsonovi jako divokému cizinci nevěří a snaží se si ho nenápadně pojistit. Zároveň k němu nemají důvěru, zároveň se jaksi nehodí ukázat otevřené nepřátelství. Nemají drobný cíl, ale hrají podle nějakých pravidel. Kdežto Samson položí naprosto svévolnou hádanku, kterou přece nikdo z nich nemůže uhádnout.

Samson žádná pravidla nezná. Ukazuje nám tak trochu, že když za pravidly není Bůh, když za pravidly není dobrý cíl, nemají samy o sobě žádný smysl.

Chováš vůči mně jenom nenávist, nemáš mě rád! (16n) Jako v knize Soudců často, příběh má opět humorný ráz. Samson je neohrožený silák, který nemá strach z ničeho a z nikoho, který nemá před ničím respekt. A přece, nebo možná právě proto, ho vždy dostanou ženy, taktikou „tyranie slz“. Samson snese všechno, kromě mrzutosti. Je to vůbec častý rys hrdinů, že nesnesou nudu nebo zkaženou zábavu. Hrdinům chybí trpělivost, schopnost snášet nepříjemné časy. Na tom také vidíme, jaká moc se skrývá v trpělivosti.

Ani svému otci a své matce jsem ji neprozradil (16) Zajímavé je také, jak ve zdánlivě pouze milostném vztahu dvou lidí hrají velkou roli rodiny. Samson je beze sporu „mazánek“, hýčkané dítě, kterému jeho rodiče nic neodepřou. Je závislý na péči a obdivu rodičů (po nezdařené svatbě se vraí domů „k mamince") a zároveň je k rodičům neuctivý, což je běžný jev lidí, kteří zůstávají příliš dlouho doma u rodičů. Samsonova nevěsta je zdánlivě „jen jeho“, ve skutečnosti ale hraje hru své rodiny. Vázanost na rodiče je nebezpečím, které číhá na muže; přílišná péče o „vlastní krev“ je nebezpěčím, které číhá na ženy.

Co je sladší než med, co je silnější než lev? (18) Družbové odpovídají vychytrale tak, jako by k věci došli logicky, nikoliv podvodem. Vůbec nezmiňují, že ve lvu je včelstvo (to mohl vidět jen Samson), ale říkají obecně, že sladkost je „asi“ med a silák „asi“ lev. Samson naproti tomu přiznává, že hádanka by se normálně nedala uhodnout, že to byla nefér hádanka. „Kdybyste neorali mou jalovicí“ je dosti vulgární průpověď, i tehdy musela být pro ženu urážlivá. Odpovídá to komickému charakteru příběhu i Samsonově svévolné, frackovité povaze.

Tu se ho zmocnil duch Hospodinův, sestoupil do Aškalónu a pobil tam třicet mužů. (19) Pelištějci mají nakonec ze své lsti škodu. Samsona sice chytrou taktikou přelstili, ale jejich chytráctví převezla Samsonova přímost. Samson víceméně nemyslí, takže je lstí neporazitelný. Pavel řekl v 1 Kor 14, 20: „Bratří, ve svém myšlení nebuďte jako děti. Ve zlém buďte jako nemluvňata, ale v myšlení buďte dospělí.“ To znamená: Máme být zopdovědní a opatrní na to, abychom se nedopustili hříchu. Ale když už jsme v potížích, nemáme chytračit. Lidé obvykle jednají obráceně: Nejdřív jsou bezstarostní, když ale přijde nějaký průšvih, začnou chytračit. Ďábel, had, je nejlstivější ze všech. Lstí ho nemůžeme porazit a když chytračíme, přistupujeme na jeho hru, hrajeme podle jeho pravidel, má nás tam, kde nás chtěl mít. Když se zajíc chytí do oka, snaží se vytrhnout, ale tím více se mu smička kolem packy utahuje.

S planoucím hněvem se pak vrátil do otcovského domu. Samsonovu ženu dostal jeden z družbů, který mu byl druhem. (19n) Jak jsme řekli, Samson se vrací „k mamince“, protože se (dětinsky) rozčílil. Tím pádem ale přijde o svou ženu. Dostane ji jeden z družbů a na tom je vidět, že Samsonov žena od počátku držela spíše se „svými“. Takový scénář by snadno nastal i v dnešní době.

Návrh výkladu

1. Samson si dělá, co chce. člověk ale nemůže mít všechno, co vidí. Izraelci si neměli brát pohanské ženy a muže, aby je nesvedli k uctívání model.
2. Na druhou stranu, když už Samson hřeší, je alespoň upřímný. Horší je, když někdo hřeší tak, aby si všichni mysleli, že nic zlého neudělal.
3. Samsonovi rodiče neměli Samsonovi vyhovět. Rodiče mají vědět lépe, co je správné a špatnou věc nedovolit, i kdyby je děti kdo ví jak přemlouvaly.
4. Samsonovi dal Boží duch nadlidskou sílu, takže roztrhl lva. Dnes každému křesťanu, který dělá správnou věc, pomáhá nenápadně Boží Duch.
5. Samson se nesměl dotknout mrtvoly, tím spíš z ní nesměl jíst, tím spíš z nečistého zvířete, jako je lev (šelmy se nesměly jíst), tím spíš neměl ještě dávat rodičům. Byl to hřích.
6. Třicet družbů má Samsona hlídat, aby něco neprovedl. Samsom si ale zas dělá, co chce, nic si z nich nedělá a dává jim hádanku, kterou nemůžou uhodnout, protože toho lva viděl jen Samson a nikdo jiný.
7. Samson je sice hrdina a silák a nikoho se nebojí. Ale dovede ho udolat nuda a netrpělivost, jak ho jeho žena pořád otravuje. Kdo dovede být trpělivý, může být i silnější, než Samson.
8. Družbové dělají, jako by na hádanku přišli sami. Ale Samson to pozná.
9. Sváteční šaty vezme jiným Pelištějcům a naštvaně dodejde domů.
10. Jeho ženu dostane někdo jiný.

Kam dále
NŠ Louny
Cílová skupina
Školní
Katechetické cykly
NŠ Louny
Biblický odkaz (kat)
Soudců 14